

การพัฒนาหลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้าง
ทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง*

THE DEVELOPMENT OF A SUPPLEMENTARY CURRICULUM BASED ON PROBLEM-
BASED LEARNING TO ENHANCE FINANCIAL LITERACY SKILLS FOR SECONDARY
SCHOOL YOUTH IN LAMPANG PROVINCE

ปณิสรา จันทร์पालะ^{1*}, วิมพ์วิภา บุญกลิ่น¹, ปริญญภาส สีทอง¹, ธัญลักษณ์ งามขำ², ฐิติกานต์ สุริยะสาร³
Panisara Chanpala^{1*}, Wimwipa Boonklin¹, Parinyapast Seethong¹, Thanyaluck Ngamkhum², Titikarn Suriyasarn³

¹คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลำปาง ประเทศไทย

¹Faculty of Education, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand

²คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลำปาง ประเทศไทย

²General Science Program, Faculty of Science, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand

³คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง ลำปาง ประเทศไทย

³Faculty of Management Sciences, Lampang Rajabhat University, Lampang, Thailand

*Corresponding author E-mail: plammy@g.lpru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และ 2) ศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริม การวิจัยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จากโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 2 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนแบบเท่ากัน โรงเรียนละ 15 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย โดยการจับฉลากจากรายชื่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) หลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน 2) คู่มือการใช้หลักสูตรเสริม และ 3) แบบวัดทักษะทางการเงิน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) หลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ประกอบด้วย ความเป็นมาและความสำคัญ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.55) และมีค่าประสิทธิภาพ 84.73/82.44 ในส่วนของคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม มีองค์ประกอบ คือ คำชี้แจงการใช้หลักสูตร คำแนะนำสำหรับผู้สอน คำแนะนำสำหรับผู้เรียน แผนการดำเนินการตามหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตร โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.51) 2) ผลจากการศึกษาการใช้หลักสูตรเสริม พบว่า นักเรียนมีคะแนนทักษะทางการเงินหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การพัฒนาหลักสูตร, การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน, ทักษะทางการเงิน

Abstract

This research aimed to 1) Develop and determine the effectiveness of a supplementary curriculum based on a problem-based learning approach, and 2) Study the effects of implementing the supplementary curriculum. The study employed research and development methodology. The sample consisted of 30 upper secondary school students enrolled in the second semester of the 2023 academic year from two upper secondary schools in Mae Moh District, Lampang Province. The sample was selected through proportional stratified random sampling with 15 students from each school, followed by simple random sampling through lottery drawing from the complete list of upper secondary students in each school. The research instruments included: 1) A supplementary curriculum based on problem-based learning approach, 2) A curriculum implementation manual, and 3) A financial literacy assessment tool. Statistical analyses employed were mean, standard deviation, and t-test. The research findings revealed that: 1) The problem-based learning supplementary curriculum, comprising background and significance, curriculum principles, curriculum objectives, content structure, learning activity arrangements, media and learning resources, and learning assessment and evaluation, demonstrated appropriateness at the highest level (mean = 4.55) with an efficiency rating of 84.73/82.44. The curriculum implementation manual, consisting of curriculum usage instructions, guidelines for instructors, guidelines for learners, curriculum implementation plans, learning units, curriculum content structure, and lesson plans, showed appropriateness at the highest level (mean = 4.51). 2) The results of the supplementary curriculum implementation indicated that students' post-instruction financial literacy scores were significantly higher than pre-instruction scores at the .05 statistical significance level.

Keywords: Curriculum Development, Problem-Based Learning, Financial Literacy

บทนำ

สถานการณ์ในสังคมไทยปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในหลายมิติ โดยเฉพาะความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจและการเงินของประชาชนทุกระดับ ตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ได้กำหนดเป้าหมายให้คนไทยเป็นคนดี คนเก่ง มีคุณภาพ และพร้อมสำหรับวิถีชีวิตในศตวรรษที่ 21 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2561) ซึ่งรวมถึงการมีทักษะทางการเงินที่จำเป็นต่อการดำเนินชีวิต ซึ่งตามแนวคิดของ The Organization for Economic Co-operation and Development (OECD) ทักษะทางการเงิน (Financial Literacy) หมายถึง การตระหนัก ความรู้ความเข้าใจ ความเชี่ยวชาญ ทักษะคิด และพฤติกรรมที่ส่งผลให้บุคคลเกิดการตัดสินใจ ทางการเงินที่ดี และมีสุขภาพทางการเงินที่ดี โดยการพัฒนาทักษะดังกล่าว ถือเป็นรากฐานสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกัน ทางการเงินและการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศอย่างยั่งยืน จากการสำรวจระดับทักษะทางการเงินของคนไทยตามกรอบของ OECD โดยธนาคารแห่งประเทศไทยร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2563 จากกลุ่มตัวอย่าง 11,901 คนพบว่า คนไทยมีระดับทักษะทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 71.0 โดยความรู้ทางการเงินอยู่ที่ร้อยละ 62.9 พฤติกรรมทางการเงินร้อยละ 71.1 และทัศนคติทางการเงินร้อยละ 82.0 แสดงให้เห็นว่าทักษะทางการเงินในด้านความรู้ มีพัฒนาการต่ำสุด และความรุนแรงของสถานการณ์ทางการเงินที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน เป็นผลต่อเนื่องมาจากวิกฤตการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งส่งผลกระทบต่อความไม่มั่นคงทาง

รายได้ของประชาชน จากผลการสำรวจความฉลาดรู้ทางการเงินของธนาคารแห่งประเทศไทย ร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติในปี 2561 พบว่า ช่วงอายุที่มีความฉลาดรู้ทางการเงินด้านรายจ่ายต่ำ คือช่วงอายุ 10 - 19 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงอายุ ที่เป็นเยาวชน สะท้อนให้เห็นว่าเยาวชนจำนวนมากไม่น้อย ยังขาดความรู้ด้านการเงิน การส่งเสริมให้เยาวชนมีทักษะทางการเงินเพื่อให้เตรียมรับมือกับสถานการณ์ในสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป และเพื่อเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนตระหนักถึงความสำคัญของการออมเงิน และการให้ความรู้เรื่องการเงินดิจิทัล และภัยทางการเงินในรูปแบบต่าง ๆ จึงเป็นสิ่งที่ควรตระหนักอย่างยิ่ง (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2565) ซึ่งมีผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าการพัฒนาทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสำคัญ เนื่องจากเป็นการเตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเงิน และสามารถบริหารจัดการเงินส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ขวัญธิศศรา อภิสุขสกุล และคณะ, 2565)

จังหวัดลำปาง โดยเฉพาะอำเภอแม่เมาะ พบว่า มีเยาวชนอายุ 13 - 18 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.85 ของเด็กและเยาวชนทั้งหมดในจังหวัด (สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง, 2564) เป็นเยาวชนที่อยู่ในวัยเรียน สถานศึกษาจึงต้องเข้ามามีบทบาท ในการพัฒนาเยาวชนผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร ซึ่งในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง มีสถานศึกษาที่เปิดสอนถึงในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนแม่เมาะวิทยา และโรงเรียนสบจางวิทยา จากการเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาทั้ง 2 แห่ง พบว่า เยาวชนส่วนใหญ่มีผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพในโรงงานไฟฟ้าแม่เมาะ ซึ่งมีรายได้ค่อนข้างดี เยาวชนได้รับเงินจากผู้ปกครองอย่างสม่ำเสมอทั้งแบบรายวันและรายสัปดาห์ ส่งผลให้เกิดความเคยชินกับการได้รับเงินมาโดยง่าย มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเกินความจำเป็น ขาดการทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย และไม่มีการออมเงินเพื่อใช้ในยามจำเป็น แม้ว่าโรงเรียนทั้งสองแห่งจะมีพันธกิจในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาบูรณาการสู่การจัดการเรียนรู้ แต่โรงเรียนก็ยังขาดหลักสูตรเสริมเฉพาะด้านในการพัฒนาทักษะทางการเงิน ที่เหมาะสมกับบริบทของเยาวชนในพื้นที่ (เฉลิมศักดิ์ นนทมาลย์, 2566); (กัญญาวิทย์ ศิรินัน, 2566) ซึ่ง Davis, G. A. & Rimm, S. B. ได้กล่าวถึงหลักสูตรเสริมนิยมใช้เพื่อสร้างคุณลักษณะทางบวก โดยมีเนื้อหาที่แตกต่างจากหลักสูตรปกติแต่มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ต้องการพัฒนา (Davis, G. A. & Rimm, S. B., 2004) โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) ซึ่งเป็นการนำสถานการณ์ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริงมาเป็นจุดเริ่มต้นของกระบวนการเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ ความอยากรู้ และการค้นพบคำตอบด้วยตนเองผ่านกระบวนการกลุ่ม (ทศนา แคมมณี, 2564)

ด้วยเหตุนี้ จากสภาพปัญหาและช่องว่างงานวิจัยที่พบ แม้จะมีการศึกษาเกี่ยวกับทักษะทางการเงินในหลายมิติ เช่น การศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาความรู้ทางการเงิน การศึกษาระดับทักษะทางการเงิน และปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางการเงิน (กานต์พิชชา กองคนขวา และคณะ, 2564); (ศิรินุช อินละคร, 2563) แต่ยังไม่ม้งานวิจัยที่พัฒนาหลักสูตรเสริมโดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ในการพัฒนาทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนโดยเฉพาะ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง มุ่งพัฒนาเยาวชนให้มีความรู้ทางการเงิน (Financial Knowledge) พฤติกรรมทางการเงิน (Financial Behavior) และทัศนคติทางการเงิน (Financial Attitude) ที่ดีขึ้น สามารถบริหารจัดการเงินส่วนบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมีทักษะในการแก้ปัญหาเมื่อต้องเผชิญกับปัญหาทางเศรษฐกิจและการเงินที่ท้าทายในชีวิตได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง

2. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในจังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ มีวิธีดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย เป็นแบบการวิจัยและพัฒนา (research and development) มีรายละเอียดดังต่อไปนี้
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จากโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 2 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 30 คน ที่เรียนอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จากโรงเรียนที่เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง จำนวน 2 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วนแบบเท่ากัน โรงเรียนละ 15 คน และใช้การสุ่มตัวอย่าง แบบง่าย โดยการจับฉลากจากรายชื่อนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายทั้งหมดในแต่ละโรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ หลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม และ 2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบวัดทักษะทางการเงินของเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยมีการสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือของหลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามกรอบแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของทาบ (Taba) เริ่มต้นจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะทางการเงิน และยกร่างหลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม นำไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน ด้านการเงินและการบัญชี ด้านคณิตศาสตร์ ด้านการวัดและประเมินผล และศึกษานิเทศก์ที่มีประสบการณ์ในการนิเทศโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา โดยแต่ละท่านมีประสบการณ์การปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 3 ปี ประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาคือ ค่าเฉลี่ย \bar{X} มากกว่า 3.50 ขึ้นไป และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) น้อยกว่า 1.00 จึงถือว่า องค์กรประกอบนั้นมีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้ (มาเรียม นิลพันธุ์, 2558)

หลังจากผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญและปรับแก้ไขแล้ว ได้นำหลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมที่ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในอำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง โดยแบ่งเป็นขั้นตอน เริ่มต้นจากการทดลองกับนักเรียน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของภาษา เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและความเหมาะสมของเวลา จากนั้นปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องและทดลองใช้กับนักเรียน 9 คน และสุดท้ายทดลองใช้กับนักเรียน 30 คน เพื่อหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) ของหลักสูตร โดยใช้เกณฑ์ 75/75 ในส่วนของการสร้างแบบวัดทักษะทางการเงินของเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างข้อคำถามวัดทักษะทางการเงิน สร้างแบบวัดทักษะทางการเงินแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ เพื่อให้ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบคุณภาพ และคัดเลือกให้เหลือจำนวนแบบทดสอบที่สามารถนำไปใช้จริง จำนวน 30 ข้อ โดยการหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับองค์ประกอบของทักษะทางการเงิน และข้อเสนอนี้ด้านความถูกต้องชัดเจนของภาษาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ซึ่งใช้เกณฑ์การพิจารณาค่า IOC (Index of item – Objective: IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ถือว่าเป็นข้อสอบที่มีความตรงเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ได้ (รัตนะ บัวสนธิ์, 2552) จากผลการพิจารณาค่า IOC พบว่า

ข้อคำถามในแบบวัดทักษะทางการเงินที่ใช้ได้ จำนวน 30 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 แล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบเป็นรายข้อ และค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบเป็นรายข้อโดยใช้สูตรตามวิธีการของเบรนนัน โดยค่าความยากง่ายของแบบทดสอบต้องอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบต้องมีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป (ปรกรณ์ ประจัญบาน, 2553) คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าความยากและมีค่าอำนาจจำแนกอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 30 ข้อ และนำผลการตอบข้อสอบที่คัดเลือกไว้มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบทั้งฉบับโดยใช้สูตรการคำนวณตามวิธีของโลเวต เพื่อจัดทำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์สำหรับนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยมีค่าความเชื่อมั่น (Reliability) เท่ากับ 0.88 (ปรกรณ์ ประจัญบาน, 2553)

การเก็บรวบรวมข้อมูล ก่อนการทดลองได้ทำการทดสอบวัดทักษะทางการเงินของนักเรียนก่อนการทดลองใช้หลักสูตรเสริม (Pretest) โดยใช้แบบวัดทักษะทางการเงินซึ่งเป็นข้อสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ ใช้เวลา 1 ชั่วโมง จากนั้นดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเสริม ใช้เวลารวม 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 วัน วันละ 2 ชั่วโมง รวม 16 ชั่วโมง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้ในชั่วโมงลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ และได้ทำการทดสอบวัดทักษะทางการเงินของนักเรียนหลังการทดลองใช้หลักสูตรเสริม (Post - test) โดยใช้แบบวัดทักษะทางการเงินฉบับเดียวกัน โดยใช้เวลา 1 ชั่วโมง

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำกระดาษคำตอบของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นรวบรวมคะแนนและคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของผลการทดสอบวัดทักษะทางการเงินของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียนตามหลักสูตรเสริม โดยใช้สถิติทดสอบทีแบบไม่อิสระ (t-test dependent samples)

ผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงิน สำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ หลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และคู่มือการใช้หลักสูตร โดยหลักสูตรเสริมมี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญ 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 5) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีขั้นตอนย่อย ๆ 6 ขั้นตอน เรียกว่า ดู อาร์ เอส ซีพี (DURS SePe) ได้แก่ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหา (Define) ขั้นที่ 2 ทำความเข้าใจกับปัญหา (Understand) ขั้นที่ 3 ดำเนินการศึกษา ค้นคว้า (Research) ขั้นที่ 4 สังเคราะห์ความรู้ (Synthesize) ขั้นที่ 5 สรุปและประเมินค่าของคำตอบ (Summarize and evaluate) และ ขั้นที่ 6 นำเสนอและประเมินผลงาน (Present and evaluate) ส่วนคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมตามแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) คำชี้แจงการใช้หลักสูตร 2) คำแนะนำสำหรับผู้สอน 3) คำแนะนำสำหรับผู้เรียน 4) แผนการดำเนินการตามหลักสูตร 5) หน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตร 6) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร และ 7) แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยมีผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมจากผู้เชี่ยวชาญ สามารถสรุปผลการประเมิน ความเหมาะสมของหลักสูตรเสริม และคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม แสดงได้ดังตารางที่ 2 - 3

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของหลักสูตรเสริมของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร	4.55	0.50	มากที่สุด
2. หลักการของหลักสูตร	4.50	0.50	มากที่สุด
3. จุดมุ่งหมายของหลักสูตร	4.73	0.60	มากที่สุด
4. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	4.47	0.50	มาก
5. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.60	0.60	มากที่สุด
6. สื่อและแหล่งเรียนรู้	4.60	0.60	มากที่สุด
7. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้	4.40	0.50	มาก
รวมเฉลี่ย	4.55	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า หลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.50)

ตารางที่ 3 แสดงผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม ของผู้เชี่ยวชาญ

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. คำชี้แจงการใช้หลักสูตร	4.60	0.60	มากที่สุด
2. คำแนะนำสำหรับผู้สอน	4.53	0.50	มากที่สุด
3. คำแนะนำสำหรับผู้เรียน	4.60	0.60	มากที่สุด
4. แผนการดำเนินการตามหลักสูตร	4.60	0.55	มากที่สุด
5. หน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตร	4.40	0.50	มาก
6. โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร	4.30	0.50	มาก
7. แผนการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตร	4.55	0.50	มากที่สุด
รวมเฉลี่ย	4.51	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่า คู่มือการใช้หลักสูตรเสริมแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.50)

ผลการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง แสดงได้ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงการหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน

แบบทดสอบระหว่างเรียน (E ₁)		แบบทดสอบหลังเรียน (E ₂)		ประสิทธิภาพ E ₁ /E ₂
คะแนนเต็ม	ร้อยละ	คะแนนเต็ม	ร้อยละ	
160	84.73	30	82.44	84.73/82.44

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.73/82.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75

2. ผลการใช้หลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง โดยนำหลักสูตรไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้แบบวัดทักษะทางการเงินฉบับเดียวกัน แสดงได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 แสดงผลของค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสถิติทดสอบที และระดับนัยสำคัญทางสถิติของการทดสอบวัดทักษะทางการเงินเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังเรียนของนักเรียน

การทดสอบวัดทักษะทางการเงิน	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	\bar{D}	S. D. D	t	Sig. (1-tailed)
ก่อนเรียน	30	20.57	2.16	3.97	1.00	21.74*	0.0000
หลังเรียน	30	24.53	1.72				

จากตารางที่ 5 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนเท่ากับ 20.57 คะแนน และค่าคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 24.53 คะแนน ตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนน ก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงิน สำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง อภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

1. หลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความเป็นมาและความสำคัญของหลักสูตร 2) หลักการของหลักสูตร 3) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 4) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร 5) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 6) สื่อและแหล่งเรียนรู้ และ 7) การวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ ในส่วนของคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม ประกอบด้วย 1) คำชี้แจงการใช้หลักสูตร 2) คำแนะนำสำหรับครู 3) คำแนะนำสำหรับนักเรียน 4) แผนการดำเนินการใช้หลักสูตร 5) หน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตร 6) โครงสร้างเนื้อหาของหลักสูตร และ 7) แผนการจัดการเรียนรู้ เมื่อนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสม พบว่า หลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตร จากแนวคิดของนักพัฒนาหลักสูตร โดยผู้วิจัยเลือกใช้กระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดของ Tabá, H. มี 7 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 การวินิจฉัยความต้องการ ขั้นที่ 2 การกำหนดวัตถุประสงค์ ขั้นที่ 3 การเลือกเนื้อหา ขั้นที่ 4 การจัดองค์ประกอบของเนื้อหา ขั้นที่ 5 การเลือกประสบการณ์การเรียน ขั้นที่ 6 การจัดองค์ประกอบของประสบการณ์การเรียนรู้ และขั้นที่ 7 การวินิจฉัยสิ่งที่ประเมิน การเลือกวิธีการ และเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน จึงทำให้โครงสร้างของหลักสูตรมีความสมบูรณ์อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน สอดคล้องกับการศึกษาของทาบา (Tabá) ที่ระบุว่า การพัฒนาหลักสูตรเป็นงานที่ต้องการการจัดลำดับทางความคิดให้เป็นระเบียบในการตัดสินใจ จึงต้องพิจารณาทั้งลำดับในการวางแผนก่อนและหลัง และวิธีการที่จะทำงานให้การพัฒนาหลักสูตร สำเร็จลุล่วงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tabá, H. , 1962) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิบูลย์ พุ่มพูลสวัสดิ์ และนาที เกิดอรุณ พบว่า หลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านจริยธรรม มี 7 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการและเหตุผล 2) แนวคิด ทฤษฎีในการพัฒนาหลักสูตรเสริม 3) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรเสริม 4) โครงสร้างของหลักสูตรเสริม 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อการเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล (วิบูลย์ พุ่มพูลสวัสดิ์ และนาที เกิดอรุณ, 2561) โดยถ้าพิจารณาองค์ประกอบหลักสูตร แม้ว่าจะมีการใช้คำศัพท์ที่

แตกต่างกันในบางองค์ประกอบ เช่น “ความเป็นมาและความสำคัญ” เทียบกับ “หลักการและเหตุผล” หรือ “จุดมุ่งหมาย” เทียบกับ “วัตถุประสงค์” แต่แก่นสารของแต่ละองค์ประกอบมีความคล้ายคลึงกัน ความสอดคล้องนี้จึงชี้ให้เห็นถึงความถูกต้อง และความเป็นสากลของกรอบการพัฒนาหลักสูตรเสริมที่ใช้ในบริบทการศึกษาไทย

ผลการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน พบว่า มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.73/82.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75 แสดงให้เห็นว่าหลักสูตรฯ ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัย ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรให้มีความน่าสนใจ ใช้ภาษาที่เข้าใจง่ายเหมาะสมกับผู้เรียน และใช้ปัญหาสถานการณ์ในชีวิตประจำวันเป็นสื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ จัดลำดับเนื้อหาความยากง่ายอย่างเป็นระบบ เน้นฝึกกระบวนการวางแผน และกระบวนการคิดเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วลีษฐ์พล เครือจันตะ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัลโดยใช้รูปแบบการเรียน การสอนมาโคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า ประสิทธิภาพของหลักสูตรส่งเสริมความฉลาด ทางดิจิทัลโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนมาโครมีค่าเท่ากับ 80.37/83.58 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 (วลีษฐ์พล เครือจันตะ, 2565) ซึ่งผู้วิจัยได้ข้อค้นพบสำคัญ คือ ทั้งสองงานวิจัยใช้แนวทางการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียน โดยงานวิจัยนี้ใช้แนวคิด Problem-Based Learning ส่วนงานวิจัยของ วลีษฐ์พล เครือจันตะใช้รูปแบบการเรียนการสอนมาโคร ซึ่งทั้งสองแนวทางต่างก็เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

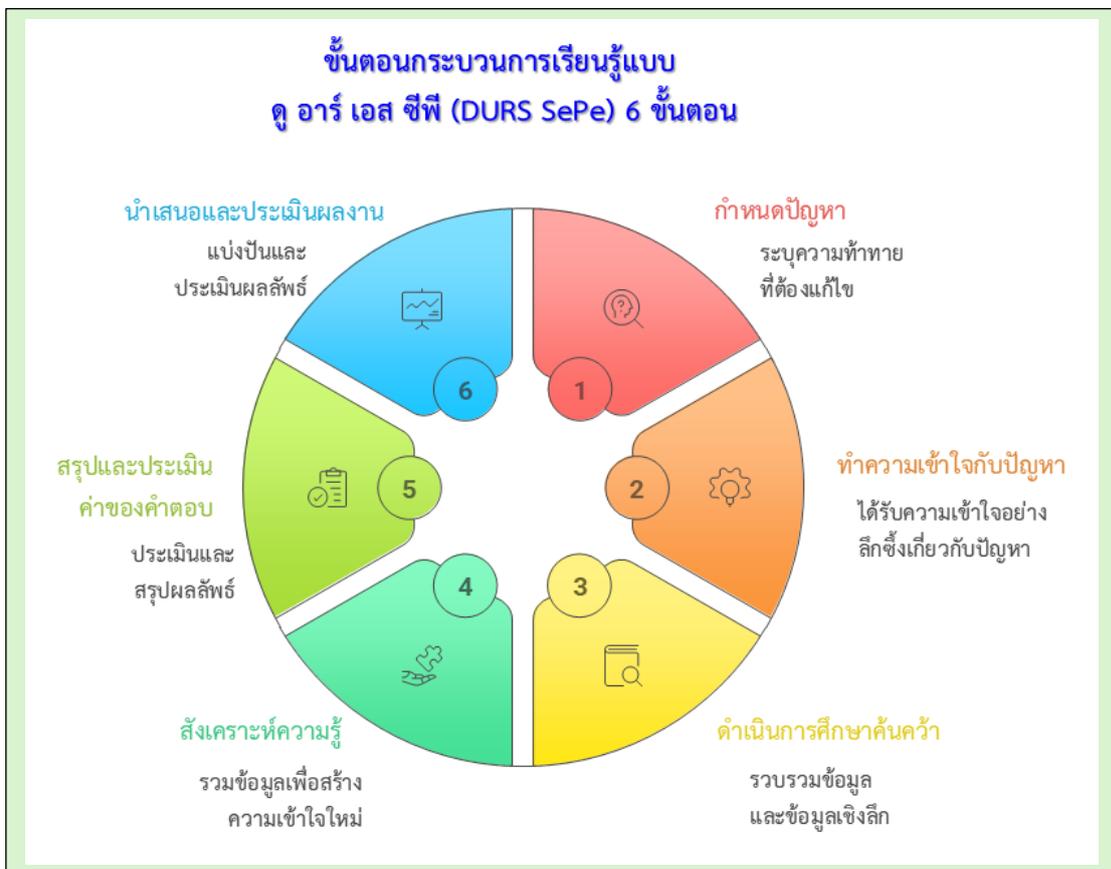
2. ผลการใช้หลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงิน สำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนเรียน เท่ากับ 20.57 คะแนน และค่าเฉลี่ยคะแนนหลังเรียนเท่ากับ 24.53 คะแนน เมื่อเปรียบเทียบระหว่างคะแนนก่อนและหลังเรียน พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากผู้วิจัยได้ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับปัญหาของผู้เรียน จัดเป็นหน่วยการเรียนรู้ 1 หน่วย จำนวน 8 แผน การจัดการเรียนรู้ ใช้เวลาเรียน 16 ชั่วโมง และใช้กระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่า ดู อาร์ เอส ซีพี (DURS SePe) 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดปัญหา 2) ทำความเข้าใจกับปัญหา 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการจัดกิจกรรมบนพื้นฐานของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง สถานการณ์ปัญหากรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงิน ให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาทางการเงิน ได้ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางการแก้ไขปัญหา ผ่านการลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้เกิดขึ้นด้วยตนเอง ส่งเสริมให้นักเรียนเกิดทักษะในการบริหารจัดการทางการเงินได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับแนวคิดของ ทิศนา ขัมมณี ที่กล่าวถึงลักษณะการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนไปเผชิญสถานการณ์ปัญหาจริง ฝึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา และคิดหาแนวทางการแก้ปัญหาที่หลากหลายวิธี โดยมีผู้สอนเป็นผู้คอยชี้แนะให้คำปรึกษา (ทิศนา ขัมมณี, 2564) และสอดคล้องกับงานวิจัยของ หทัยทิพย์ รินศรี และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลการวัดทักษะการจัดทำบัญชีหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (หทัยทิพย์ รินศรี และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์, 2563) โดยผู้วิจัยได้ค้นพบประเด็นสำคัญคือ การที่งานวิจัยได้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกันในการพัฒนาทักษะทางการเงิน โดยทั้งการจัดทำบัญชีและทักษะทางการเงินทั่วไป ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลของแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางการเงิน เพิ่มความน่าเชื่อถือของผลการวิจัย และแสดงให้เห็นว่าแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ใช้ได้ผลดีในการพัฒนาทักษะทางการเงินในบริบทต่าง ๆ และสอดคล้องกับวิธีของ สุขสกล ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง สมการเชิงเส้นสอง

ตัวแปร พบว่า นักเรียนมีทักษะการแก้ปัญหาคณิตศาสตร์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ธีระพงษ์ สุขสกล, 2564) โดยการทำงานวิจัยของ ธีระพงษ์ สุขสกล ในสาขาคณิตศาสตร์ก็ได้ผลลัพธ์ที่คล้ายคลึงกัน แสดงให้เห็นถึงความหลากหลายในการประยุกต์ใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ไม่เพียงแต่ในสาขาการเงินเท่านั้น แต่ยังสามารถนำไปใช้ในสาขาวิชาอื่น ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ความสอดคล้องข้ามสาขาวิชา จึงเป็นสิ่งที่ยืนยันว่าทฤษฎีและแนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานนั้นมีประสิทธิภาพในการพัฒนาผู้เรียนได้จริง

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ได้พบองค์ความรู้ใหม่ คือ กระบวนการเรียนรู้ที่เรียกว่า ดู อาร์ เอส ซีพี (DURS SePe) 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดปัญหา 2) ทำความเข้าใจกับปัญหา 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบ และ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน เป็นกระบวนการในการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันในแต่ละขั้นตอน โดยใช้หลักการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนบนพื้นฐานแนวคิดของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ ผ่านประสบการณ์จริง สถานการณ์ปัญหากรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงิน ให้ผู้เรียนได้เผชิญกับปัญหาได้ฝึกกระบวนการคิด วิเคราะห์ปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหา และลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ช่วยให้นักเรียนเกิดทักษะในการบริหารจัดการทางการเงินได้เป็นอย่างดี โดยนำไปใช้ในขั้นตอนการจัดกิจกรรม การเรียนการสอนตามหลักสูตรเสริม สามารถเขียนเป็นรูปโมเดลได้ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 แสดงขั้นตอนกระบวนการเรียนรู้แบบ ดู อาร์ เอส ซีพี (DURS SePe) 6 ขั้นตอน

สรุปและข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้ หลักสูตรเสริมและคู่มือการใช้หลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และหลักสูตรเสริมมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.73/82.44 เป็นเพราะว่า หลักสูตรได้ออกแบบตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรที่เป็นระบบตามกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของทาบา โดยหลักสูตรเสริม มี 7 องค์ประกอบ ที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน มีการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มีความน่าสนใจ ให้ผู้เรียนได้ใช้ปัญหาสถานการณ์ ในชีวิตประจำวัน เป็นสื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้และผลการใช้หลักสูตรเสริม พบว่า คะแนนสอบหลังเรียนของนักเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้ เนื่องจากใช้กระบวนการเรียนรู้ DURS SePe 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1) กำหนดปัญหา 2) ทำความเข้าใจกับปัญหา 3) ดำเนินการศึกษาค้นคว้า 4) สังเคราะห์ความรู้ 5) สรุปและประเมินค่าของคำตอบ 6) นำเสนอและประเมินผลงาน เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักการจัดการเรียนบนพื้นฐานของการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน ที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์ของสถานการณ์ปัญหา กรณีตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับปัญหาทางการเงิน ให้ผู้เรียนได้เผชิญกับสถานการณ์ปัญหาทางการเงิน ผึกกระบวนการคิดวิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทาง การแก้ไขปัญหา ผ่านการลงมือปฏิบัติจนเกิดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้เกิดขึ้นด้วยตนเอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ในการนำหลักสูตรไปใช้ คือ 1) ครูจำเป็นต้องศึกษาและทำความเข้าใจขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอนแบบ DURS SePe อย่างละเอียดถี่ถ้วนก่อนการนำไปใช้ เพื่อให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ 2) ควรเน้นการใช้โจทย์สถานการณ์ที่สร้างขึ้นใหม่บนสถานการณ์จริง หรือดัดแปลงจากสถานการณ์จริง ครูควรอธิบายเพิ่มเติมและขยายความในโจทย์ปัญหาสถานการณ์ปัญหาต่าง ๆ อย่างละเอียด เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถเข้าใจและปฏิบัติกิจกรรมได้สำเร็จ 3) การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนควรให้ความสำคัญกับทุกขั้นตอนของ DURS SePe โดยจัดสรรเวลาให้เหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียนแต่ละคน ให้โอกาสนักเรียนในการพิจารณา ไตร่ตรอง และวิเคราะห์ปัญหาจากโจทย์สถานการณ์อย่างเพียงพอ รวมทั้งจัดให้มีกิจกรรมสะท้อนคิดภายหลังการเรียนการสอน เพื่อสรุปองค์ความรู้รวมให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงต่อสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) และมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปางที่ได้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบคุณนักวิจัยทุกท่านในโครงการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรเสริมตามแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะทางการเงินสำหรับเยาวชนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาจังหวัดลำปาง ประจำปีงบประมาณ 2567 ตลอดจนผู้อำนวยการสถานศึกษา บุคลากรครู และศึกษานิเทศก์สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลำปาง และสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาลำปาง ลำพูน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

- เฉลิมศักดิ์ นนทมาลย์. (3 ต.ค. 2566). การสื่อสารส่วนบุคคล. (ปณิสรา จันทร์पालะ, ผู้สัมภาษณ์)
 กัณฑ์ญาวิฬ์ ศิรินัน. (3 ต.ค. 2566). การสื่อสารส่วนบุคคล. (ปณิสรา จันทร์पालะ, ผู้สัมภาษณ์)
 กานต์พิชชา กองคนขวา และคณะ. (2564). ปัจจัยที่มีผลต่อระดับทักษะทางการเงินของเกษตรกรในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา. วารสารเศรษฐศาสตร์ประยุกต์และการจัดการ, 8(2), 45-58.

- ขวัญจิตศรา อภิสุขสกุล และคณะ. (2565). การวิเคราะห์ขอบเขตเนื้อหาความรู้ทางการเงินสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย. วารสารสังคมศาสตร์และมานุษยวิทยาเชิงพุทธ, 7(2), 241-257.
- ทีศนา แคมมณี. (2564). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 23). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2565). รายงานประจำปีธนาคารแห่งประเทศไทย 2565. เรียกใช้เมื่อ 3 มีนาคม 2566 จาก <https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/reports/annual-report/AnnualReport2022.html>
- ธีระพงษ์ สุขสกุล. (2564). การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน เรื่อง สมการเชิงเส้นสองตัวแปร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ปกรณ์ ประจัญบาน. (2553). ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์.
- มาเรียม นิลพันธุ์. (2558). วิธีวิจัยทางการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2552). การวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. กรุงเทพมหานคร: คำสมัย.
- วลีษฐ์พล เครือจันต๊ะ. (2565). การพัฒนาหลักสูตรส่งเสริมความฉลาดทางดิจิทัลโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนมาโคร สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน. มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- วิบูลย์ พุ่มพูลสวัสดิ์ และนาที เกิดอรุณ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรเสริมเพื่อพัฒนานักศึกษาด้านจริยธรรมมหาวิทยาลัยปทุมธานี. วารสารวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีแห่งสุวรรณภูมิ, 4(1), 233-247.
- ศิริสุข อินละคร. (2563). ระดับทักษะทางการเงินของนิสิต: การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลและความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ. วารสารการเงินธนาคาร, 25(3), 78-92.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดลำปาง. (2564). รายงานสถานการณ์เด็กและเยาวชนจังหวัดลำปาง ประจำปี 2564. ลำปาง: กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ.
- หทัยทิพย์ รินศรี และเกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์. (2563). การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเพื่อพัฒนาทักษะในการจัดทำบัญชี สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 9(2), 101-111.
- Davis, G. A. & Rimm, S. B. (2004). Education of the gifted and talented. (5th ed.). Boston: Allyn and Bacon.
- Taba, H. (1962). Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcourt, Brace and World.